

(1840 – 1908)

Толочинов Микола Пилипович

**180 років з дня народження
доктора медицини, професора,
завідувача кафедри
акушерства та жіночих хвороб
медичного факультету
Харківського університету**

Микола Пилипович Толочинів народився у 1840 р. у місті Стародуб Чернігівської губернії в купецькій родині

Юнак закінчив Новгород-Сіверську гімназію з золотою медаллю

**Медичну освіту майбутній вчений почав здобувати
на медичному факультеті Київського університету**

***Імператорський
Київський університет
Святого Володимира
(засновано у 1833 р.)***

Медичну освіту Микола Пилипович закінчив у Санкт-Петербурзькій Медико-хірургічній академії у 1864 р.

**Ще студентом проявив здібності до наукової роботи,
за що був нагороджений золотою медаллю та премією Буша**

**Після закінчення навчання М.П. Толочинов залишається
ординатором при акушерській клініці професора
Антон Яковича Красовського**

**Професор
А.Я. Красовський**

**Микола Пилипович захищає
дисертацію на тему
«Об окончании нервов
в эпителиальном слое роговой
оболочки»,**

**у 1867 р. удостоєний ступеня
доктора медицини**

**Професор Карл Риттер
фон Фернвальд Браун**

**У 1868 р. молодий вчений вирушає за кордон,
де працює у Відні, в клініці акушера К. Брауна,
вивчає нормальну та патологічну гістологію
в лабораторіях професорів Штріккера
та К. Рокитанського**

**М.П. Толочинов також відвідував акушерські клініки і дитячі лікарні
Праги і Парижу**

У 1870 р. Микола Пилипович запрошений зайняти місце доцента для викладання жіночих хвороб при Київському університеті

Ведення теоретичного курсу з гінекології поєднував з практичною діяльністю у міських лікарнях. Гінекологічні операції проводив у присутності студентів

**Червоний корпус
Київського національного університету
ім. Т.Г. Шевченка (1834 р.) – головний
і найстаріший корпус університету
(вул. Володимирська, 60)**

**Анатомічний театр
Київського університету Св. Володимира
(1853 р.)**

**З 1973 р. – Національний музей
медицини України
(вул. Богдана Хмельницького, 37)**

**У 1885 р. Рада Імператорського Харківського університету
обрала М.П. Толочінова професором кафедри
акушерства та жіночих хвороб**

Імператорський Харківський університет у 1885 р.

**В грудні того ж року Микола Пилипович переїхав до Харкова
і приступив до виконання своїх обов'язків**

У період керівництва М.П. Толочинова у лікувальну роботу клініки широко впроваджувалися заходи із попередження хвороб жіночих статевих органів, нові консервативні методи лікування, які ґрунтувались на медичних досягненнях того часу, а також удосконалювались хірургічні методи

З ім'ям професора пов'язаний перехід від паліативно-консервативних методів лікування до хірургічних

ХАРЬКОВЬ.

Велике значення Микола Пилипович надавав питанням попередження гнійно-септичних ускладнень. Вперше використав терміни «акушерська асептика та антисептика»

У 1886 р. за участю вченого організований ізолятор для породілля із гарячкою. Для роботи в ізоляторі виділявся лікар та персонал для догляду за породіллем (учениця із повивального інституту), перев'язочний матеріал та інструментарій

При вивченні серцевих хвороб у новонароджених М.П. Толочинов описав клініку незарощення міжшлуночкової перегородки. У сучасній літературі хвороба відома під назвою Толочинова-Роже

Особлива увага приділялась питанням виходжування недоношених

Багато зусиль професор віддавав розширенню клінічної бази кафедри

У 1898 р. відкриваються чотири нові клініки, які започатковують університетське клінічне містечко Харкова. Серед них – акушерсько-гінекологічна

Вона складалась із 20 пологових та 20 гінекологічних ліжок

Микола Пилипович добився дозволу на використання як навчальної бази жіночого відділення Олександрівської лікарні та Земського пологового будинку

І донині у цій будівлі розташована кафедра акушерства і гінекології № 2 ХНМУ (Харківська обласна клінічна лікарня, пр. Незалежності, 13)

**З 1902 р. М.П. Толочинів обіймає посаду
директора земського пологового будинку
та викладає у повивальній школі**

**Головний принцип педагогічної
діяльності Миколи Пилиповича –
дати студентам повну уяву про
пологи та жіночі хвороби.**

**Для цього він використовував клінічні
лекції, демонстративний матеріал
та відвідування студентами операцій.**

**Навчав накопиченню лікарського
досвіду, спостережливості,
критичній оцінці фактів**

**Лекції характеризувались глибоким
змістом та ораторською майстерністю,
за що Микола Пилипович заслужив повагу
та любов студентів**

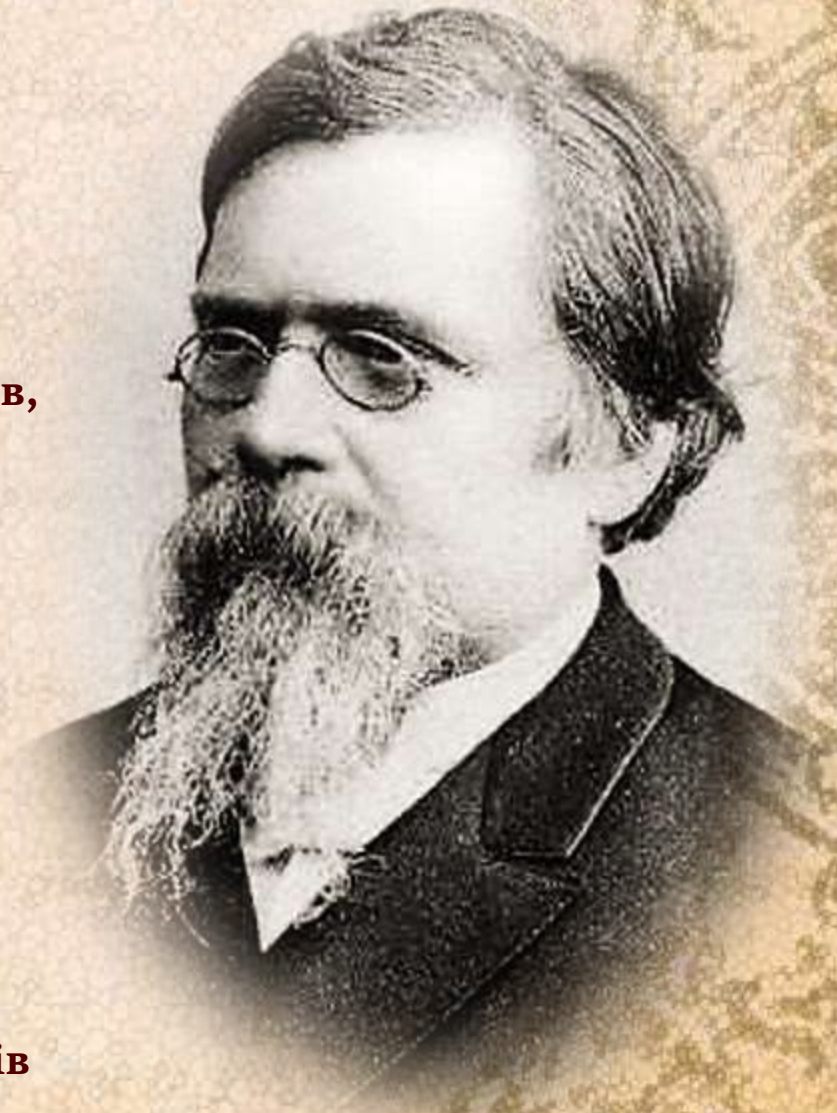
**М.П. Толочинів опублікував
23 наукові праці та повідомлення.
Його підручник «Учебник акушерства»
перевідавався тричі (1897, 1898, 1905 рр.),
а «Учебник женских болезней» – двічі
(1987, 1901 рр.)**

**Багато уваги вчений приділяв підготовці кадрів,
розширив доступ до приват-доцентури.
Під його керівництвом виконані
дві докторські дисертації**

**Науково-дослідну, педагогічну,
лікувальну роботу Микола Пилипович
поєднував із громадською діяльністю.
Брав активну участь у виданні журналу
«Акушерство и гинекологические болезни».**

**Проводив просвітницьку роботу,
поширював знання з питань гігієни,
догляду за новонародженими,
профілактики хвороб жіночих статевих органів**

**Професор Микола Пилипович Толочинів помер у 1908 р.
Видатний вчений, блискучий педагог, прогресивний
громадський діяч, який зробив значний внесок в розвиток
вітчизняного акушерства та гінекології**

**Труди М.П. Толочінова
та література про нього
з фондів**

Наукової бібліотеки

Харківського національного

медичного університету

Ольшанецький О. М. Толочинов Микола Пилипович // Основоположники російського акушерства / О. М. Ольшанецький ; під редакцією професора О. Ю. Лур'є. – Київ : Держмедвидав УРСР, 1950. – С. 48-49.

ІСТОРІЯ МЕДИЦИНИ

ТОЛОЧИНОВ МИКОЛА ПИЛИПОВИЧ
(ДО 160-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ)

У 1960 р. виповнилося 160 років від дня народження видатного вченого і педагога, професора Миколи Пилиповича Толочинова.

М.П. Толочинов був одним з перших в Україні професорів А.В. Ерассмуса. В 1910 та 1912 рр. Микола Пилипович був запрошений викладати акушерство на гімназії Харківського університету, а потім працював для викрадачів закладів медичних і при цьому розробив відома науковий метод-технологію акушерства-гінекології в Україні. До цього часу він працював викладачем та педагогом в Україні. На запрошення проф. М.П. Толочинова в Україну для викладачів акушерства і гінекології в Україні запрошено Микола Пилиповича в Україну викладати акушерство і гінекологію в Київському університеті ім. Шевченка. Микола Пилипович був викладачем акушерства і гінекології в Київському університеті ім. Шевченка. Микола Пилипович був викладачем акушерства і гінекології в Київському університеті ім. Шевченка.

Проф. М.П. Толочинов писав статті з акушерства і гінекології в українській та російській пресі, в тому числі в журналі «Вісник гінекології». Микола Пилипович був викладачем акушерства і гінекології в Київському університеті ім. Шевченка.

Проф. М.П. Толочинов писав статті з акушерства і гінекології в українській та російській пресі, в тому числі в журналі «Вісник гінекології». Микола Пилипович був викладачем акушерства і гінекології в Київському університеті ім. Шевченка.

Проф. М.П. Толочинов писав статті з акушерства і гінекології в українській та російській пресі, в тому числі в журналі «Вісник гінекології». Микола Пилипович був викладачем акушерства і гінекології в Київському університеті ім. Шевченка.

Проф. М.П. Толочинов писав статті з акушерства і гінекології в українській та російській пресі, в тому числі в журналі «Вісник гінекології». Микола Пилипович був викладачем акушерства і гінекології в Київському університеті ім. Шевченка.

Парашук Ю. С. Толочинов Микола Пилипович / Ю. С. Парашук, В. І. Грищенко, М. Г. Богдашкін // Педіатрія, акушерство та гінекологія. – 2001. – № 1. – С. 134.

Толочинов Н. Ф. Учебник акушерства. В 3-х частях / Н. Ф. Толочинов. – Харьков : Издание П. А. Брейтингама ; Москва : Типо-литография Товарищества И. Н. Кушнерев и К°, 1898. – 812 с.

Толочинов Н. Ф. Учебник повивального искусства. – 2-е издание / Н. Ф. Толочинов. – Харьков ; Москва : Книгоиздательство П. А. Брейтингама, 1910. – 328 с.

Харьков

Підготувала Л.В. Скрипченко

© НБ ХНМУ, 2020